

Gaļas liellopu audzētāji Kurzemē - neatlaidīgi un lepni par paveikto

"GreenAgri" projekta ietvaros kopā ar Igaunijas lauksaimniekiem apmeklējām vairākas Kurzemes saimniecības, kas nodarbojas ar gaļas liellopu audzēšanu. Saimniekošanas pieredzes ir ļoti atšķirīgas, arī iegūtie rezultāti, taču vienojošais – pārliecība par izvēlēto nodarbošanos.

Z/s "Jaunlentes"
(Pūres pag., Tukuma nov.)

Saimnieks **Guntis Dišlers**: "Apsaimniekojam 440 ha, no kuriem 300 ha ir īpašumā un 140 ha nomā. Esam bioloģiskā saimniecība. Sākot audzēt gaļas liellopus, izvēlējos 'Herefordas' šķirni, bet ātri vien sapratu, ka pēc šīs šķirnes nav pieprasījuma Vācijas un Turcijas tirgos. Intensīvi nobarojot tie ātri aptaukojas. 'Herefordas' šķirnes dzīvnieku gaļa ir tumši sarkana, ko pircēji nelabprāt pērk, toties 'Šarole' šķirnes dzīvniekiem ir industriālā gaļa, kurai ir lielāks pieprasījums. Tāpēc sāku šķirņu krustošanu. Pavism kopā ir 330 gaļas liellopi, no kuriem 85 zīdītāgovis. Bez manis

vēl saimniecībā strādā 2 algoti darbinieki. Lecināšanas sezona sākas 1. jūnijā, kas ilgst līdz rudenim, kad vaislas buļļi no govīm tiek atšķirti. Saimniecībā ir 5 vaislas buļļi (2 – 'Limuzīnas' šķirnes, 1 – 'Šarole' šķirnes, 2 – 'Herefordas' šķirnes), tāpēc ir 5 ganību aplokai, kur katram bullim tiek atlasītas govīs lecināšanai. Jaunākam bullim klāt liek apmēram 10 teles, bet vecākam – līdz pat 30. Ganību sezonā ganāmpulks ganās aplokos, ko ierobežo ar elektrisko ganu. Katru dienu elektriskā gana aploki tiek pārbaudīti, vai tos nav sarāvuši meža dzīvnieki. Liellopi pa ziemu dzīvo laukā ziemas aplokā. Ziemā govīm dodu skābarību, sienu. Spēkbarību dodu tikai jaunlopiem un vaislas buļļiem. Ūdeni dzer no diķiem. Pirms 2 gadiem

iegādājos nelielu kautuvi, kur kauju buļļus un pārdodu gaļu Rīgā. Šis tirdzniecības process sākās lēni, bet tagad iet arvien labāk. Katru pirmdienu tirdzniecībai vedu 100 kg gaļas, ko pārdodu nelieliem veikalniem un tiešās piegādes pulciņiem. Viņi piektienās atsūta pasūtījumu, tad mēs gaļu nosveram un saliekam pa pakām. Manuprāt, ne tikai vāciešiem, bet arī mums pašiem Latvijā ir jāēd kvalitatīva liellopu gaļa. Bullišus pārdodu arī izsoļu namā, kas mums ir izdevīgi, jo agrāk uzpircēji brauca pie mums un piedāvāja zemu cenu. Var just, ka līdz ar turku uzpircēju aiziešanu ir kritušās iepirkuma cenas. Pamazām atjaunoju tehnikas parku. Vasarā iegādājos lietotu "John Deere" traktoru. Atsakos no "Belarus" markas traktoriem. Zemi arī pērku, lai gan tagad ir grūti to dabūt. Pie mums zemes cena ir ap 3000 euro/ha. Noma 50 – 70 euro/ha. Pirms 5 gadiem izmantojot ES fondu atbalstu gaļas liellopiem uzbūvēju novietni un kūtsmēslu krātuvi. 30 ha platībā audzēju graudus. Sēklas ieguvei audzēju aboliņu, ar ko atjaunoju zālājus."

Jaunā novietne
vasarā pilda
noliktavas funkcijas.

SIA "Lāses AM" (Rumbas pag., Kuldīgas nov.)

Saimniece Dace Antonova: "Esam bioloģiskā saimniecība. Pirms 3 gadiem sāku nodarboties ar gaļas lielopu audzēšanu, kad no Vācijas ievedu 10 grūsnas teles. Līdz tam, 8 gadus strādāju cūkkopībā kā algots darbinieks. Audzējam 'Šarolē' un 'Simentāles' šķirnes dzīvniekus. Plānojam no Vācijas ievest 'Limuzīnas' šķirni. 'Šarolē' šķirnes dzīvnieki nāk no Vācijas un Zviedrijas, kurus turam atsevišķos baros, un savā starpā nekrus-tojam. Uz doto brīdi saimniecībā ir 150 zīditājgovis. Kopā ir 5 ganību vietas. Teles paši sev neataudzējam. Ganāmpulkā paplašināšanai dzīvniekus ievedam no Vācijas un Zviedrijas. Vienmēr cenšos iegādāties labākos dzīvniekus ar augstu ģenētisko vērtību. Vācijas līnijas jaunlo-piem pieaugums ir ap 1,5 kg/diennaktī,"

Z/s "Krikši" (Kandavas pag., Kandavas nov.)

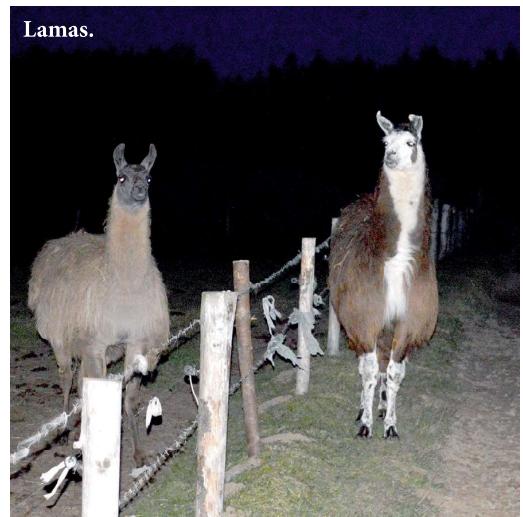
Saimnieki Santra un Andris Celmiņi: "Apsaimniekojam 260 ha zemes. Laukos, kas ir apkārt saimniecībai esam ierikojuši ganības, tālākajos laukos gatavojam sienu, skābarību. Nedaudz audzējam graudau-gus, lai būtu pašiem sava spēkbarība un tiktū ievērota augu seka. Saimniecības pamatnodarbošanās ir gaļas lielopu audzēšana. Audzējam 'Šarolē' šķirnes dzīvniekus. Mūsu pamatganāmpulkā ir 50 govis un 3 vaislas buļļi, kuri nāk no Fran-cijas, Vācijas un Zviedrijas. Teles sākam lecināt no 2 gadu vecuma. Govju lecinā-šanu plānojam tā, lai teļi dzīmstu pavasarī. Rudenī vaislas buļļus atšķiram no goviem un turam atsevišķā aplokā. Katru gadu ganāmpulkā atražošanai atstājam 10 – 15 teles, pārējās pārdodam vaislai. Bullišus, kurus pārdosim vaislai audzējam tālāk līdz 12 mēnešu vecumam, bet pārējos pārdodam uzreiz pēc atšķiršanas. Bullē-nus atšķiram no mātēm 7 – 8 mēnešos.

bet Zviedrijas – 1,7 kg/diennaktī, lielākais pieaugums ir bijis pat 2,2 kg/diennaktī. Govis, kurām ir Zviedrijas ģenētikas līnija, ir pienīgākas un līdz ar to teļi aug ātrāk. Mūsu saimniecība ir Zviedrijas 'Šarolē' asociācijas programma, jo viņem ir liela interese par mūsu ganāmpulku. Redzot mana ganāmpulka rezultātus, viņi ir pārsteigtī par augšanas rādītājiem. Zviedrijas līnijas 'Šarolē' šķirnes lopi vēsturiski nāk no Kanādas, kur šai šķirnei ir arī 'Angus' šķirnes asinis, kas dod toluvu un pieni-gumu. Zviedrijas līnijas goviem ar atne-šanos problēmas nav bijušas, bet Vācijas līnijas goviem paliidzība ir bijusi vajadzīga. Tas tādēļ, ka Zviedrijas līnijas teļi nav tik muskuloti, ir gari, garām kājām. Nākamā gada februāri plānoju no Zviedrijas ievest grūsnas teles, kurām ir veikta embriju transplantācija. Embriji nāk no Kanādas. Visus teļus pārdodu vaislai tepat Latvijā. Ar tirdzniecību problēmu nav, jo pircēji jau laicīgi piesakās. Pa ziemu dzīvniekus turu kūti. Regulāri sveru teļus, lai redzētu dzīvsvara pieaugumus un vērtētu poten-ciālos vaisliniekus. Daudz darba ieguldām zālāju atjaunošanai, lai būtu kvalitatīvas ganības un lai sagatavotu kvalitatīvu rupjo lopbarību. Ik pēc 3 – 4 gadiem atjauno-jam zālāju zelmeni. Ganības ir 200 ha, rupjās lopbarības sagatavošanai atvēlēti ari 200 ha. Audzējam arī graudus 60 ha lielā platībā. Rekonstruējam vecu kūti, kura būs piemērota gaļas lielopu turēša-nai. Nākamgad plānots celt jaunu novietni 250 zīditājgovim."

Vēl nevar pateikt vai tur sanāks vaislas bullis. Buļļus novērtē LGLA speciāliste. Buļļu svars 8 mēnešu vecumā 350 – 400 kg, telēm ap 350 kg. Lai teļi pēc atšķiršanas strauji nezaudētu svaru, jau esot pie mātēm, tie tiek papildus piebaroti ar spēkbarību. Šim nolūkam izmantojam speciālas konstrukcijas aploku, kur ieiet var tikai teļi."

Lamas.

Z/s "Bētas" (Vārmes pag., Kuldīgas nov.)

Saimnieks Ilmārs Pilenieks: "Saim-niecība dibināta 90to gadu sākumā. Padomju laikā biju kolhoza priekšsēdē-tājs. Man toreiz bija 25 gadi, biju jaunākais kolhoza priekšsēdētājs Latvijā. Saimniekoju bioloģiski. Saimniecības ipašumā 500 ha zemes, vēl 1000 ha nomāju. Zeme ir izkaisīta pa 4 pagastiem, lieli attālumi, grūti strādāt. Graudaugus audzēju 500 ha lielā platībā. Audzēju rapsi, ziemas kvie-šus, miežus un rудzus. Slaucamo govju skaits – 200. 170 zīditājgovis. 4 šķirņu piena lopi un 8 šķirņu gaļas lieloppi. Ap 500 sīklopou – aitas, cūkas, vistas, pīles, zosis, titari, lamas un pat kamieļi. Saim-niecībā ir 12 darbinieki. Ar gaļas lielopu audzēšanu sāku nodarboties, tad, kad Lat-vijā šajā nozarē nevienam nebija nekādas pieredzes. Sāku ar 'Herefordas' šķirni, kurus iegādājos Dāniā. Pie mums brauca Latvijas zinātnieki un zemniekiem lasīja lekcijas par gaļas lielopu audzēšanu. Es sapratu, ka teorija bieži vien atšķiras no prakses. Tādēļ iegādājos dažādas šķirnes, lai saprastu, kuras ir piemērotākas mūsu apstākļiem. Mēs esam tiršķirnes gaļas lielopu audzētāji. Pārdodam dažādu šķirņu gaļas lieloppus. Tomēr saimniecībā ir jāveic reorganizācija, jo vienā saim-niecībā drīkst turēt 3 šķirņu dzīvniekus. Lielopus turam 6 novietnēs. Viss darbs ir mehanizēts. Lai veiksmīgi nodarbotos ar šo nozari, ir jāievēro pamatprincipi: jāiz-vēlas tādas šķirnes dzīvnieki, kuri pašam patīk, jāizvērtē lopbarības bāze, kādi būs ziemošanas apstākļi, jāvērš uzmanība ganāmpulka atražošanai no lecināšanas līdz teļu piedzīmēšanai. Manuprāt, mums piemērotākās šķirnes ir 'Simentāles', 'Limuzīnas' un 'Angus'."

Turpinājums 16. lpp.

SAIMNIEKOŠANAS PIEREDZE

Turpinājums no 15. lpp.

Z/s "Valti" (Skrundas pag., Skrundas nov.)

Saimnieks Rihards Valtenbergs: "Šajā vietā mūsu dzimta dzīvo jau 7. paudzē. Pats līdz 1992. gadam strādāju par darbu vadītāju ceļu būvē. Līdz tam ar lauksaimniecību lielas saistības nebija, tik vien kā palidzēju vecākiem. Apsaimnieku nedaudz virs 400 ha zemes. Esam bioloģiskā saimniecība. Ar graudkopību šeit nodarboties ir grūti. Daba parādīja, ka te labi aug zāle. Tātad, ja aug zāle, tad vajag turēt lopus. Saimniekošanas sākumā bija kādas 16 piena govis. Pievēršanās gaļas liellopu nozarei notika 1996. gadā, bet 1998. gadā jutām arī valsts atbalstu šai nozarei. Vaislas dzīvnieku iegādei atbalsts bija 50% apmērā. Izveidojās arī Gaļas liellopu audzētāju asociācija. No Vācijas ievedu 13 grūsnas teles, kas maksāja ap 1500 latu. Tiem laikiem tā bija ļoti liela nauda. Bankas kredītu negribēja dot, jo uzskatīja lauksaimniecības nozari par neperspektīvu. Labi, ka Kuldīgā vienas bankas vadītājs pats bija saistīts ar lauksaimniecību, un viņam šie dzīvnieki ieinteresēja, jo tādi iepriekš nebija redzēti. Tā es tiku pie kredīta.

Šogad ganāmpulkā ir 100 ziditajgovis, bet nākamgad būs 120. Pamatā audzēju 'Šarolē' tiršķirni, bet ir arī 'Angus' šķirnes dzīvnieki un to krustojumi. Vasārā ir 5 bari. Kopējais dzīvnieku skaits 250. Svarīgu akcentu lieku uz liellopu ģenētiku. Vaislas buļļi nāk no Francijas, Vācijas un Zviedrijas. Tagad ir 5 vaislas buļļi. Bullēni tiek pārdoti gan vaislai, gan izsolu namam. Mēģināju arī pats nobaroj buļļus, bet pagaidām pie mums tas nav izdevīgi, jo nobarotu buļļu pašizmaksā ir 4 eiro/kg, bet kautuves maksā 2 eiro/kg. Latvijā ir vairākas saimniecības, kuras nobaro buļļus līdz 700 kg un gaļu realizē tiešajā tirdzniecībā. Vecā govju kūti pašreiz notiek rekonstrukcijas darbi un tā tiks pie-

lāgota gaļas liellopu turēšanai. Lauki mums ir kalnaini. Katru gadu atjaunoju zālājus. Gadā kādus 50 ha. Audzēju lucernu, kas ar saknēm piesaista ūdeni un nodod to citiem augiem. Tas it sevišķi ir redzams kalnā, kur sausuma periodā viss ir izžuvis. Pats arī ievācu lucernas sēklu. Uz upītes, kas tek garām mājai esmu uzbūvējis dambi un zivju māju. Tā ideja mūsu dzimtai bija jau no Ulmaņlaikiem."

Raimonds Jakovickis

PRIEKUĻU BLOKS

BETONA BLOKI

ĒRTS UN MULTIFUNKCIJONĀLS RISINĀJUMS ĀTRAI ATDALOŠO KONSTRUKCIJU IZBŪVEI

SIA "Priekuļu bloks" piedāvā universālus betona blokus, ar kuriem ātri un ērti iespējams veidot stabilas, izturīgas un praktiskas starpsienas, atbērtnes, kā arī dažādus pamatus un norobežojumus. Un pats galvenais – bloki ir ērti uzstādāmi un demontējami gluži kā LEGO kluciši, laujot tos vairākkārt izmantot visdažādāko konstrukciju izbūvē.

www.priekulubloks.lv

SIA "Priekuļu bloks" | Adrese: Cēsu novads, Vaives pagasts, "Lejas Avoti", LV-4136 | Tālrunis: +371 28338444 | E-pasts: info@priekulubloks.lv